

Vastaus valtuustoaloitteeseen, Karkkilan kaupungin on koulutuksen järjestäjänä jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 138

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Valmistelija: Konsernipalvelujohtaja Leena Pieniniemi

Vasemmistoliiton valtuutettu Heli Ahjoniemi esitti valtuuston 29.4.2024 kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Maksuton toinen aste otettiin käyttöön valtakunnallisesti elokuussa 2021 ja samalla oppivelvollisuus nousi 18 ikävuoteen. Oppivelvollisille myönnettiin maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun asti, jona nuori täyttää 20 vuotta. Muutoksen ansiosta jokainen nuori sai lukion tai ammatillisen koulutuksen tutkinnon suoritettua riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta.

Pelkän peruskoulun oppimäärän suorittaneiden työllisyysaste on noin 45 prosenttia, kun jo toisen asteen tutkinnon suorittaneilla työllisyysaste nousee yli 70 prosenttiin. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edistää siis merkittävästi myös työllistymistä ja osallistumista yhteiskuntaan.

Nykyinen hallitus on päättänyt rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös tarkoittaa, että toisen asteen opinnot tulisivat maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta.

Maksuttomuus vaikuttaa koulutuksen tasa-arvon toteutumiseen ja vähentää eriarvoisuutta. Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan 45 prosenttia ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Maksuttomuus on vaikuttanut päätökseen erityisesti opiskelijoilla, joiden vanhemmista vähintään toinen on työtön, kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettuja tai joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Hallituksen päätös rajata maksuttomuutta on herättänyt laajaa vastustusta koulutuskentällä. Suomen lukiolaisten liitto on todennut muutoksen olevan erityisen kipeä niille nuorille, joilla on vaikeuksia toimeentulon, terveyden tai oppimisen kanssa. Suomen Vanhempainliitto on sanonut päätöksen olevan ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että jokainen nuori suorittaisi toisen asteen tutkinnon loppuun. Myös opettajien ammattijärjestö OAJ on ilmaissut huolensa uudistuksesta ja todennut sen sotkevan koulutuksen järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien arkea. Muutoksesta aiheutuu opettajille lisätyötä ja kunnille hallinnollista byrokratiaa, jonka vuoksi tavoitellut säästöt voivat jäädä saavuttamatta.

Karkkilan kaupungin ei koulutuksen järjestäjänä tule toimeenpanna hallituksen päätöstä vaan jatkaa maksuttomien oppimateriaalien tarjoamista toisen asteen loppuun asti. Hallituksen haitallisista uudistuksista on poikettu paikallisesti myös aiemmin, kun kunnat jättivät toteuttamatta varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja kasvattavia ja subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta rajaavia päätöksiä.

Maksuttomuuden keskeyttäminen kesken tutkinnon aiheuttaisi Karkkilan kaupungille hallinnollisia kustannuksia sekä kuormittaisi rehtoreiden ja opettajien työtä. Kaupungin taloudellinen panostus tulisi osoittaa nuorten koulutuksen turvaamiseen hallinnon lisäämisen sijaan.

Me allekirjoitetut valtuutetut esitämme, että Karkkilan kaupunki jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.”

Valtuustoaloitteen ovat allekirjoittaneet seuraavat:

Heli Ahjoniemi, Satu Ahjoniemi, Eino Huotari, Katja Etolin, Heikki Savola, Mika Tallgren, Harri Lindfors, Maija Riekkinen, Päivi Hellgren, Risto Sintonen, Hannu Bogdanoff, Kati Sinervä, Olli-Pekka Arvila, Seppo Meri, Paula Salapuro, Aulis Stenholm, Raino Velin, Melinda Paunonen, Jarkko Ilonen.

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Kaupunginhallitus päättää antaa valtuustoaloitteen valmisteltavaksi kasvat- ja opetuslautakunnalle.

Päätös: Hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Sivistystoimi

Kasvatus- ja opetuslautakunta 24.09.2024 § 81
175/00.01.01/2023

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lilja Sini
Valmistelija: Sivistysjohtaja Lilja Sini

Kaupunginhallitus on 24.5.2024 kokouksessaan antanut kasvatus- ja opetuslautakunnalle valmisteltavaksi valtuustoaloitteen ”Karkkilan kaupungin on koulutuksen järjestäjänä jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta”. Valtuustoaloite perustuu hallituksen keväällä 2024 esittämään päätökseen rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös olisi tarkoittanut, että toisen asteen opinnot olisivat tulleet maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta. Kyseisessä valtuustoaloitteessa esitettiin, että Karkkilan kaupunki olisi jatkanut maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.

Petteri Orpon hallitus on käsitellyt budjettiriihessä valtionvarainministeriön esitystä talousarvioesityksestä vuodelle 2025. Hallitus on budjettiriihessä päättänyt (Liite 9 (*Tiedote 3.9.2024_ Pääministeri Orpon hallitus_ Pitkäjänteinen talouden sopeutus jatkuu, samalla katse käännetään kasvuun - Valtiovarainministeriö*), että aiottu säästö täysi-ikäisten oppimateriaaleista korvataan säästämällä toisen asteen hankerahoituksesta sekä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta yhteensä 6 miljoonaa euroa. Näin ollen toisen asteen koulutus säilyy edelleen maksuttomana 18 vuotta täyttäneiden osalta eikä Karkkilan kaupungin tarvitse omakustanteisesti jatkaa toisen asteen maksutonta koulutusta.

Ehdotus: Sivistysjohtaja Lilja Sini
Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se päättää

1) hyväksyä kasvatus- ja opetuslautakunnan asiakohdassa annetun vastauksen valtuustoaloitteeseen, ja
2) todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: Hyväksyttiin.

Pöytäkirjamerkintä: Merkittiin, että lukion rehtori Ossi Kokkonen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 18:33.

Täytäntöönpano: Kaupunginhallitus